

SITRA

#KulttuuriVOS

TESERNA OCH PRINCIPERNA FÖR FINANSIERINGEN

Första skedet mot förnyelse av finansieringssystemet
för scenkonst och museer

© Sitra 2017

TESERNA OCH PRINCIPERNA FÖR FINANSIERINGEN

Första skedet mot förnyelse av finansieringssystemet för scenkonst och museer

ISBN 978-951-563-986-8 (tryckt)

ISBN 978-951-563-987-5 (PDF) www.sitra.fi

Förfrågningar rörande publikationen: julkaisut@sitra.fi

Bilder: Sitra, istockphoto.com

Erweko Oy, Helsingfors 2017

Painotuote
4041 0032

Introduktion

Konst- och kulturlivet i Finland förändras och utvecklas i takt med världen omkring oss. Därför är det nödvändigt att då och då se över konstens och kulturarvets stödkonstruktioner.

Statsandelssystemet för museer, orkestrar och teatrar har funnits till rätt så länge och världen är inte längre densamma som när systemet infördes. Det reformarbete som nu har inletts började med en analys av behovet av förändring och förändringarnas omfattning. Systemet har fungerat bra i Finland men önskemål om förbättringar har också lagts fram. I förhållande till folkmängden har Finland ett tämligen stort aktörsfält och stödsystemet kommer aldrig att räcka till för allt som vore värt att understöda. Stödet måste emellertid fördelas på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt.

I denna publikation lägger vi fram vår syn på det finländska kulturfältets nuläge, behov av förändring, målbild och vilket finansieringssystem som bäst skulle stöda dessa mål. Detta sammanfattas i åtta teser och fyra principer för finansieringen. I teserna ingår de viktigaste frågorna som man kan och bör påverka genom finansieringsreformen eller med hjälp av andra åtgärder.

Teserna och principerna för finansieringen grundar sig på de diskussioner om finansieringen av konst och kultur som Sitra arrangerade hösten 2016. Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen inledde arbete med syftet att få en bred uppfattning om fältets åsikter som grund för reformarbetet. En sakkunniggrupp bestående av 20 personer tillsattes av undervisnings- och kulturministeriet för att ansvara för det centrala innehållet i arbetet.

Under detta arbete, som pågick i nästan ett halvt år, fördes otaliga diskussioner såväl på sakkunniggruppens egna workshoppar som på olika evenemang på fältet. Dessutom samlade man in information och gjorde några små utredningar om ämnesområden som knyter an till teserna. Sakkunniggruppen gjorde också en exkursion till Stockholm för att bekanta sig med det svenska systemets styrkor och svagheter. I publikationen har vi citerat valda svar och resultat från enkäten som gjordes i januari 2017. Alla citat och hänvisningar företräder inte nödvändigtvis sakkunniggruppens uppfattning utan de har plockats ut för att illustrera mångfalden av röster på fältet. I slutet av publikationen redogör vi närmare för processens gång.

Teserna fokuserar på reformen av statsfinansieringen men omfattar också sådana faktorer som är av betydelse för konstens och kulturarvets framgång men som inte kan påverkas direkt genom finansieringen. Ämnesområdena i teserna och principerna för finansieringen har identifierats, bearbetats och utformats tillsammans av medlemmarna i sakkunniggruppen.

Vi vill tacka medlemmarna i sakkunniggruppen för deras insatser under det intensiva arbetet. Att medlemmarna med kort varsel satte så mycket tid på arbetet visar på särskilt engagemang och stor flexibilitet. Medlemmarna bar huvudansvaret för den innehållsmässiga beredningen på och genomförandet av workshoparna. Sitras team ansvarade för faciliteringen av sakkunniggruppens arbete och för organiseringen av workshoparna. På det sättet kunde tiden användas effektivt och företrädare för många delområden av fältet delta.

Vi vill också tacka dig som deltog i en eller flera workshopar under hösten för att du gav din syn på riktlinjerna för förändringen och belyste dagens utmaningar.

Utifrån responsen på workshoparna kan vi konstatera att de varit betydelsefulla och att deltagarna upplevt att de kunnat påverka slutresultatet.

Sakkunniggruppen fick respons och synpunkter på arbetet även via diskussionen på Facebook. Tack även till alla som bidrog till den. Stort tack till Lahden kaupunginteatteri som ställde sina lokaler till förfogande för höstens första stora workshop.

Vi tackar undervisnings- och kulturministeriet som möjliggjorde detta nya och annorlunda sätt att påbörja en process för att reformera lagstiftningen. Tjänstemän vid ministeriet deltog aktivt i arbetet med sin expertis kring lagstiftningen och hur den kan förbättras.

Sakkunniggruppen fortsätter arbetet år 2017 under ledning av undervisnings- och kulturministeriet, i samarbete med Sitra. Under den andra fasen (1.2.2017–31.10.2017) kommer sakkunniggruppen att utarbeta ett förslag till reform av det statliga finansieringssystemet och bereda behövliga förslag till lagändringar.

Helsingfors

Jaakko Kuusisto, ordförande för sakkunniggruppen
Helena Mustikainen, projektdirektör, Sitra

Innehåll

Introduktion	1
Inledning	4
Sakkunniggruppen består av 20 medlemmar	8
8 Teser	10
Konsten och kulturarvet är grunden för ett civiliserat samhälle	12
Konsten och kulturarvet riktar sig till alla	14
Kunniga aktörer möjliggör konst- och kulturtjänster	16
Aktörsfältet och produktionsmodellerna förnyas och möjligheter öppnas för nya former av scenkonst	18
Prioritering i stället för jämn fördelning	20
Betydelsen av att utvärdera verksamhetens kvalitet framhävs	22
Samarbete en förutsättning för den regionala tillgängligheten och livskraften	24
Alla bär verkligen ansvaret för kulturarvet	26
4 Principer	28
Principer för finansieringen	30
Engagerande KulturVOS	33
Hur processen fortskred från workshopar till principer	34
Bilaga: Exempel från andra länder som belyser teserna	36

Inledning

Uppgiften bestod i att under hösten 2016 skapa bästa möjliga helhetsbild ur finländskt framtids-perspektiv.

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen tillsatte i augusti 2016 en sakkunniggrupp* bestående av 20 personer med uppgift att planera en reform av statsandelsfinansieringen till museer, orkestrar och teatrar (inkl. dans och cirkus). Hösten 2016 anordnades tre stora workshopar som var öppna för alla som intresserar sig för konst och kulturarv. Diskussioner fördes även på Facebook-sidan KulttuuriVOS, som vid årets slut följdes av över 1 000 personer.

Musiker Jaakko Kuusisto kallades till ordförande för sakkunniggruppen, och till medlemmar kallades personer som företräder ett brett kulturfält. Förutom de organisationer som omfattas av statsandelssystemet ville man få med företrädare för det så kallade fria fältet inom scenkonst, med andra ord aktörer som driver verksamhet utan finansiering via statsandelssystemet. Sakkunniggruppen utsågs inte med utgångspunkt i intressebevakning utan den hade till uppgift att under hösten 2016 skapa bästa möjliga helhetsbild av finansieringen av museer, orkestrar och teatrar (inkl. dans och cirkus) med sikte på framtida behov. Som stöd för sakkunniggruppens arbete lät Sitra göra utredningar kring teman som är viktiga för reformarbetet. Dessutom gjorde studerande vid Yrkeshögskolan Metropolia tre projektarbeten i anslutning till reformen.

De diskussioner som fördes under hösten sammanfattades till principer. Riktlinjerna i dessa principer styr den andra fasen av finansieringsreformen. Under den andra fasen (1.2.2017–31.10.2017) kommer sakkunniggruppen att utarbeta ett förslag till reform av det statliga finansieringssystemet och bereda behövliga förslag till lagändringar.

Att behandla finansieringen av museer och scenkonst delvis separat är ändamålsenligt i det här sammanhanget. Museer och aktörer inom scenkonsten har olika uppgifter och mål och om deras verksamheter bestäms också i skilda lagar. De principer som styr finansieringen av museer respektive scenkonst kan inte heller vara helt sammanfallande. Därför talar man i teserna i stället om konst och kulturarv.

* Se presentationen av sakkunniggruppen på sidan 8.

Teser och principer för finansieringen

Sakkunniggruppens rekommendationer för principerna för finansieringen grundar sig på så kallade teser. Teserna beskriver den konst- och kulturpolitiska målbilden som sakkunniggruppen skissat upp. De tar ställning dels till finansieringsreformen, dels till den kulturpolitiska diskussionen i ett större sammanhang. I samband med teserna presenteras internationella exempel som är intressanta och kan vara av betydelse för Finland.

Enligt sakkunniggruppens uppfattning är det inte möjligt att påverka alla omständigheter som stöder konstens och kulturarvets livskraft direkt genom den lagstiftning som styr statsfinansieringen. Därför är det viktigt att ta ställning till hur man på andra sätt kan stärka konstens och kulturens ställning i samhället. Sakkunniggruppen lägger fram dessa kulturpolitiska ställningstaganden under den andra fasen av reformarbetet.

Varför Sitra?

Sitras roll i processen har varit att facilitera arbetet samt betona framtids- och medborgaraspekten. Hösten 2016 ansvarade Sitra för att informera om hur arbetet i sakkunniggruppen fortskrider och att engagera konst- och kulturfältet i reformarbetet. I detta syfte anordnades tre stora öppna workshopar. Deltagarantalet varierade mellan 150-200 personer per evenemang.

Sitra är en politiskt neutral aktör som arbetar direkt underställd riksdagen. Sitra har inga egna intressen och ingen agenda i anslutning till kulturbranschen. I Sitras strategi ses kost och kultur som medel att förnya samhället.

Inga samhällsreformer kan genomföras utan kreativitet, och ett hållbart välbefinnande kan inte uppnås utan en levande konst- och kultursektor. Finansieringen av konsten och kulturarvet är en investering i ett civiliserat, fritt och reformvänligt samhälle. Detta arbete har också ett starkt stöd av folket: finländare anser att det är viktigt att trygga tillgången till konst och kultur nu och i framtiden.*

I egenskap av framtidshus måste Sitra kunna granska dagens samhälle även med tanke på kommande generationer. Det minnesmaterial som vi lämnar eftervärlden har ett direkt samband med kulturarvet. Därför är det naturligt och viktigt att Sitra stöder en livskraftig konst- och kulturarvssektor.

* Se till exempel Suomen Kulttuurirahasto: Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013, Suomen Kulttuurirahasto/TNS Gwallup 2013.

Vad betyder statsandelsfinansiering?

Det nuvarande statsandelssystemet för finansiering av museer, teatrar och orkestrar uppkom i början av 1990-talet och ersatte den tidigare tillämpade prövningsbaserade finansieringen. Statsandelssystemet är ett kalkylmässigt system och beloppet av en statsandel grundar sig på antalet årsverken och på enhetspriset av ett årsverke. Statsandelssystemet är en väsentlig del av styrsystemet för konst- och kulturpolitiken. Genom att allokera statsandelar kan man utveckla branschen och säkra tillgången till service. För närvarande omfattas 121 museer, 57 teatrar och 28 orkestrar av statsandelssystemet.

OM STATSANDELAR BESTÄMS I TRE LAGAR: LAGEN OM FINANSIERING AV UNDERVISNINGS- OCH KULTURVERKSAMHET, MUSEILAGEN OCH TEATER- OCH ORKESTERLAGEN.

Statsandelar betalas för inrättningarnas driftskostnader. Huvudmannen kan vara en kommun eller en privat stiftelse, en förening eller ett aktiebolag. Kommunerna har ingen lagstadgad skyldighet att anordna musei-, teater- eller orkesterverksamhet, men grunden för statlig finansiering av sådan verksamhet föreskrivs i lag. Finansieringen baserar sig på de uppgifter och principer som står i museilagen (792/1992) och teater- och orkesterlagen (730/1992) samt statsrådets förordning om museer. Statsandelar betalas utifrån lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Sakkunniggruppen består av 20 medlemmar

Ordförande för
sakkunniggruppen

Jaakko Kuusisto
musiker

Iris Autio
verksamhetsledare,
Tero Saarinen Company

Jussi Fredriksson
verksamhetsledare,
Flame Jazz ry

Kalle Kallio
museidirektör,
Työväenmuseo Werstas

Teemu Kirjonen
Lahden kaupunginorkesteri
(Sinfonia Lahti)

Kati Kivimäki
museidirektör,
Forssan museo

Maaria Kuukorento
verksamhetsledare,
Teatercentrum rf

Jarkko Lahti
skådespelare

Saana Lavaste*
professor i regikonst,
Konstuniversitetet

Kimmo Levä
generalsekreterare,
Finlands museiförbund rf

Tapani Länsiö
lektor,
Sibelius-Akademien

Päivi Partanen
direktör för museiväsendet
i Villmanstrand

Tommi Saarikivi
verksamhetsledare,
Finlands teatrar rf

Aila Sauramo
verksamhetsledare,
Finlands Symfoniorkestrar rf

Johanna Selkee
specialsakkunring,
Finlands Kommunförbund

Veli-Markus Tapio
specialsakkunring,
Suomen Kulttuurirahasto

Joachim Thibblin
direktör,
Esbo stadsteater

Petri Tuominen**
cirkusartist

Vice ordförande i första fasen,
medlem i andra fasen
Helena Mustikainen
projektdirektör, Sitra

Medlem i första fasen,
vice ordförande i andra fasen
Riitta Kaivosoja
överdirektör, UKM

8 TESER

Ett av de främsta målen för evenemangen hösten 2016 var att skapa en gemensam och välgrundad syn på nuläget beträffande finansieringen av den finländska konsten och det finländska kulturarvet och eventuella behov av förändring. Resultaten från diskussionerna sammanfattades till åtta teser. Förutom på sakkunniggruppens möten och med hjälp av webbdiskussioner bearbetades teserna i två stora workshopar, i Lahtis den 3 oktober och i Helsingfors den 11 november.

Teserna utgör underlag för sakkunniggruppens förslag till principer för finansieringen (se sid. 28-31). De tar i sig inte ställning till detaljerna i det statliga finansieringssystemet utan motiverar behovet av eventuella ändringar.

Konsten och kulturarvet **är grunden för ett civiliserat samhälle**

Konsten och kulturarvet och finansieringen av dem är nationellt och internationellt erkända grundläggande uppgifter för en civiliserad stat. I Finland stöder sig kulturpolitiken på grundlagen, som bland annat tryggar konstens frihet, rätten till utbildning, jämlikheten, yttrandefriheten och rätten till ett eget språk och en egen kultur. Enligt grundlagen bär var och en ansvar för kulturarvet.

Staten finansierar konst och kultur i alla civiliserade länder och alla betydande politiska rörelser även i vårt land har accepterat denna utgångspunkt. Den region- och kulturpolitiska målbilden är att medborgarnas välbefinnande och möjligheter att delta i ett socialt och aktivt liv ska stödjas i alla delar av Finland. Det faktum att aktörernas antal växer borde beaktas även i beloppet av den statliga kulturfinansieringen.

Finansiering av konst och kultur är en investering i ett fritt och öppet samhälle. Samhällets utveckling och tillväxt bottenar i konsten och kulturarvet. Undersökningar har visat att investeringar i konst och kultur skapar förutsättningar för innovationer och därigenom även för nya arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt. Finland är redan idag en stor kulturnation men konsten, kulturen och kulturarvet bör värdesättas högre och dess betydelse för välbefinnandet och den nationella livskraften framhävas starkare än idag.

Riktlinjerna för finansieringen av konsten och kulturen bidrar till hur Finland ser ut med internationella ögon. Konsten och kulturarvet skapar bilden av ett intressant och kulturellt mångsidigt land. Konsten och kulturarvet bygger upp människors och olika sammanslutningars identitet liksom mångfalden och integriteten i samhället.

Alla principer som reformarbetet resulterar i grundar sig på dessa kulturella mål.

OBS.

Exemplen som nämns på följande sidor se sid. 36-39

Utgångspunkter för reformarbetet

- Konst och kulturarv och är nationellt och internationellt erkända egenskaper hos en civiliserad stat. Att finansiera konsten och kulturarvet är en av statens grundläggande uppgifter.
- Staten ska ge var och en möjlighet att utveckla sig själv oavsett ens ekonomiska ställning.
- Det regionala kulturutbudet säkerställer att alla har rätt till konst och kultur i alla delar av landet. Konsten och kulturarvet är närvarande i människornas vardag.
- Att kulturfältet håller på att växa ska beaktas i den totala statsfinansieringen.
- Finansiering av konst och kultur stöder ett civiliserat, fritt och öppet samhälle.
- Konsten och kulturarvet skapar bilden av ett intressant, livskraftigt och kulturellt mångsidigt land.
- Investeringar i konst och kultur utvecklar de kreativa branscherna och ger fler arbetstillfällen i hela landet. Konst och kultur skapar förutsättningar för innovationer och en grund för ekonomisk tillväxt.
- Konst och kultur är också växande exportbranscher.
- Statens finansiering av konst och kultur uppmuntrar andra finansiärer att stöda kulturell verksamhet.

"Att kulturfältet håller på att växa ska beaktas i den totala statsfinansieringen."

93 %

**AV SVARARNA* SER
BEHOVET AV
FÖRÄNDRING**

* Enkäten i januari 2017 besvarades av 280 personer. Av de som svarade ansåg 60 procent att behovet av förändring är stort och 33 procent att behovet är måttligt.

Konsten och kulturarvet **riktar sig till alla**

Nuläge och behov av förändring

Alla har rätt till konst, kultur och kulturarv. Tröskeln för att ta del i konst- och kulturtjänster ska hållas låg nu och i framtiden.

Tillgängligheten till de tjänster som museer, teatrar och orkestrar tillhandahåller är god i Finland. Även publikarbetet är av hög kvalitet. I framtiden bör större uppmärksamhet fästas vid kraven på tillgänglighet, allmänhetens föränderliga preferenser och andelen människor som har något annat modersmål än finska eller svenska. Särskilt i dessa hänseenden är det anledning att se över såväl innehållet i tjänsterna som målen och praxisen för publikarbetet. De möjligheter som den tekniska utvecklingen och digitaliseringen ger bör också utnyttjas bättre än hittills.

En aktiv och engagerande publikrelation ska förutsättas av konst- och kulturinrättningar. Man bör vara mer lyhörd för besökarnas åsikter om konst- och museitjänster. Publikarbetet borde utgöra en organisk del av verksamheten i varje kulturinrättning. Över hela konst- och kulturfältet bör nya metoder utvecklas för att involvera och upprätthålla dialogen med publiken.

Målet bör vara att öka publiksiffrorna och bredda publikunderlaget (till exempel till barn och ungdomar) och att beakta allmänhetens föränderliga preferenser. Verksamheten ska grunda sig på engagemang, åtkomlighet och tillgänglighet. Vid utvecklingen av verksamheten bör man beakta de förändringar som sker i samhället liksom den språkliga och kulturella mångfalden.

Konsten och kulturen har många positiva effekter för den sociala aktiviteten och gemenskapen bland medborgarna. Dessa samhälleliga effekter kan stödjas ännu bättre med hjälp av ett effektiviserat publikarbete som främjar tillgängligheten.

EXEMPEL:

Metropolitan Opera
och digitala
tjänster

Målbild

- Tröskeln att delta i konst- och kulturaktiviteter är låg. Institutionerna är lyhörda för publikens synpunkter och behov.
- Kulturen görs åtkomlig för alla: kraven på tillgänglighet och kulturell mångfald beaktas.
- Verksamheten når ut till nya generationer och publikgrupper.
- Konst- och kulturarbetet engagerar och växelverkar med människor och grupper.
- Konst- och kulturtjänsterna samarbetar på bred front med andra sektorer.
- Digitala tjänster förbättrar tillgången på konst, kultur och kulturarv.

"Verksamheten når ut till nya generationer och publikgrupper."

84%

**AV SVARARNA* SER
BEHOVET AV
FÖRÄNDRING**

* Av de som svarade ansåg 51 procent att behovet av förändring är stort och 33 procent att behovet är måttligt.

Kunniga aktörer

möjliggör konst- och kulturtjänster

Nuläge och behov av förändring

Konst- och kultursektorn är arbetskraftsintensiv, dvs. mänskliga arbetsinsatser behövs. Man har bedömt att inkomsten och arbetsvillkoren för fast anställda och frilansare har gått isär. Skillnaderna märks till exempel i hälsovårds- och pensionsarrangemangen.

Fältet av konst- och kulturaktörer behöver kunniga människor som får en rättvis ersättning för sitt arbete. Ett säkert arbete och en tryggad inkomst är viktiga faktorer för människans välbefinnande.

Följande frågor är vanliga när man diskuterar sysselsättning och utkomst inom kulturbranschen: Hur reagerar finansieringssystemet på att osäkerheten i arbetet blir allt vanligare bland konstnärer och artister? Hur och var kommer konstnärerna och artisterna att sysselsätta sig i framtiden? Borde statsandelnsfinansieringen stöda internationalisering? Dessutom borde man beakta konstnärernas och artisternas möjligheter att arbeta långsiktigt i olika delar av landet och nyttan med högskoleutbildningen i branschen för hela landet. Dessa frågor kan inte primärt besvaras genom reformen av det statliga finansieringssystemet men de är trots det väsentliga med tanke på tillgången på konst och kultur.

Den offentliga finansieringens främsta syfte är inte att sysselsätta konstnärer, artister och andra yrkesutövare i kulturbranschen utan utgångspunkten för alla förändringar är att bädda för ett högklassigt och tillgängligt konst- och kulturutbud.

EXEMPEL:

Teateralliansen,
Kulturplattformen
i Malmö

Målbild

- Verksamheten i konst- och kulturbranschen grundar sig på arbete som utförs av utbildade yrkesutövare.
- Inom konst- och kultursektorn arbetar människor som får en rättvis ersättning för sitt arbete.
- Skillnaderna i inkomst och förmåner har krympt mellan fast anställda och projektarbetare/frilansare.
- Aktörerna i konst- och kulturbranschen kan arbeta långsiktigt på olika håll i landet.
- Yrkesutövarna får stöd för sina tillväxt- och karriärbanor.
- Museerna driver forskningssamarbete med universiteten och högskolorna och uppmuntrar till fortsatta vetenskapliga studier till exempel i museologi.
- Utländska konstnärer och artister som bor i vårt land har jämlika förutsättningar att arbeta. Kulturexporten ger återigen arbete och inkomster inom konst- och kulturbranscherna.
- Ändamålsenliga arbetsvillkor och beskattningsregler gör det möjligt att tillhandahålla konst och kultur.

Aktörsfältet och produktionsmodellerna förnyas och möjligheter öppnas för nya former av scenkonst

Nuläge och behov av förändring

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan ”statsandel för driftskostnaderna för ett museum, en teater eller en orkester beviljas dess huvudman”. I teater- och orkesterlagen och i museilagen bestäms om villkoren för beviljandet av statsandelar till huvudmän för museer, teatrar och orkestrar.

I framtiden bör nya konst- och kulturgrenar ha bättre möjligheter att omfattas av finansiering. För scenkonsten innebär det att lagen inte begränsar förutsättningarna att få statlig finansiering enbart till vissa, i lagen fastställda konstarter. I stället bör lagen beröra allt fler former av scenkonst.

I den verksamhet och på det aktörsfält som omfattas av statsandelsfinansieringen bör det beredas rum för större variationer och mer nytänkande. Nytänkandet kan omsättas i praktiken även så att man utvecklar tillvägagångssätten och ser över strukturerna på det befintliga aktörsfältet. Man har upplevt att det nuvarande systemet inte ger tillräckligt med möjligheter för nya aktörer att bli antagna till systemet med stabil finansiering.

Den statliga finansieringen bör stöda professionella aktörer som har förmåga att växelverka och samarbeta såväl med sin publik som sinsemellan, håller sin ekonomi i balans och vid behov specialiserar sig. Den nuvarande finansieringen underlättar inte tillräckligt uppkomsten av nya modeller och mönster för produktion.

"Teater- och orkesterlagen ersätts med en lag om scenkonst."

81%

**AV AKTÖRERNA INOM
DANSKONST SER BEHOVET
AV FÖRÄNDRING SOM
STORT**

Målbild

- Staten finansierar yrkesmässiga aktörer som har en stark relation till sin omgivning, en välskött ekonomi och förmåga att specialisera sig vid behov.
- Det sker förnyelse också bland aktörerna som nu omfattas av den stabila finansieringen.
- Teater- och orkesterlagen ersätts med en lag om scenkonst.
- Uppkomsten och utvecklingen av nya produktionsmönster främjas.
- Aktörerna gör egna strategiska val och profilerar sig enligt sin inriktning eller sina uppgifter.

Överlappande uppgifter kan minskas genom profilering. Å andra sidan kan man satsa på konstnärlig specialkompetens och förträfflighet. Aktörer som så önskar bör kunna specialisera sig enligt sin egen inriktning och sina egna mål. Aktörerna bör sinsemellan diskutera hur man kan utveckla verksamheten dels genom att specialisera sig men också genom att samarbeta.

Prioritering i stället för jämn fördelning

Nuläge och behov av förändring

Tryggandet av förstklassiga konst- och kulturtjänster och beaktandet av förändringarna i samhället förutsätter att man träffar val och diversifierar de statliga finansieringsformerna. På grund av statens ekonomiska läge är det möjligt att den statliga finansieringen av konst och kultur inte kommer att öka nämnvärt under de närmaste åren. Resurserna måste fördelas så att även nya branscher kan innefattas av den offentliga finansieringen utan att de befintliga blir lidande.

Enligt nuvarande praxis berör minskningar och ökningar i statsandelarnas enhetspris i regel alla aktörer. Ifall det totala penningbeloppet inte ökar i samma mån minskar de permanenta aktörernas finansiering när nya aktörer tas med i systemet.

Kontinuitet, förutsägbarhet och en viss grad av transparens är styrkor i det kalkylmässiga statliga finansieringssystemet. Aktörer som omfattas av den stabila finansieringen kan planera sin verksamhet på lång sikt och sysselsätta yrkesutövare inom konst- och kulturbranschen. Man bör emellertid undersöka med hurdana finansieringsval och förfaringssätt aktörer inom konst- och kulturbranschen kan uppmuntras till exempel till högre kvalitet, bättre ledarskap inom organisationen eller innehållsmässig profilering.

Målbild

- Vi träffar val för att högklassiga konst- och kulturtjänster ska kunna produceras trots förändringar i kostnadsnivån.
- Grunderna för valen, beslutsprocessen och kriterierna samt tolkningarna av dem är tydliga och transparenta.
- Principerna för finansieringen grundar sig på en balans mellan stabilitet och dynamik.
- När det gäller att träffa viktiga val är växelverkan mellan beslutsfattare och aktörer aktiv. Ett rikstäckande utbud av konst- och kulturtjänster är möjligt med hjälp av specialisering och samarbete.
- Att aktörsfältet växer tas i beaktande i finansieringen.

"Grunderna för valen, beslutsprocessen och kriterierna samt tolkningarna av dem är tydliga och transparenta."

93 %

**AV SVARARNA FRÅN
TEATERFÄLTET* SER
BEHOVET AV
FÖRÄNDRING**

"Grunderna för valen, beslutsprocessen och kriterierna samt tolkningarna av dem är tydliga och transparenta."

71 %

**AV SVARARNA FRÅN ORKESTER-
OCH MUSIKFÄLTET**
SER BEHOVET AV
FÖRÄNDRING**

* Av de som svarade ansåg 54 procent att behovet av förändring är stort och 39 procent att behovet är måttligt.

** Av de som svarade ansåg 44 procent att behovet av förändring är stort och 27 procent att behovet är måttligt.

Betydelsen av att utvärdera verksamhetens kvalitet framhävs

Nuläge och behov av förändring

Finland är en kulturnation där det produceras högklassig och uppskattad konst. Även de finska museerna är förstklassiga, populära och internationellt erkända. Kvaliteten ges emellertid inte tillräckligt stor vikt i kriterierna för finansieringen.

När konst- och kulturarvsarbetet är av hög kvalitet verkställs även de konst- och kulturpolitiska mål som satts upp för regional-, välfärds och näringspolitiken. Enligt DeVos Institute i Förenta staterna är en konstnärligt och innehållsmässigt ambitiös verksamhet som når ut till en bred publik den mest lönsamma strategin på lång sikt, även ur ekonomisk synvinkel. Det förutsätter att organisationerna leds ändamålsenligt.

Kvaliteten på organisationens verksamhet skapar förutsättningar för uppnåendet av de konstnärliga och innehållsmässiga målen. Även om utgångsnivån i Finland är bra kan organisationerna alltjämt utvecklas för att bättre tillgodose framtida behov och samhällsliga förändringar. De flesta organisationerna grundades under en tid när det demografiska och ekonomiska läget i Finland var ett annat än vad det kommer att vara i framtiden. Principerna om transparens och god förvaltning kommer också att bli allt viktigare i framtiden.

I nuläget är kvalitetsbedömningen ojämn och metoderna, kriterierna och verktygen för kvalitetsbedömningen varierar. Kvalitetsbedömningen skulle kunna utvecklas på olika sätt, till exempel genom självutvärdering och inbördes utvärdering och genom att på något sätt även beakta responsen från allmänheten. En del av kvaliteten på och resultatet av organisationens verksamhet kan utvärderas med kvantitativa indikatorer – som till exempel publiksiffror och finansieringsbelopp. Museiverket har tillsammans med fältet utarbetat en egen kvalitetsbedömning för museer. Modellen stöder utvecklingen såväl museiverksamheten som den egna interna verksamheten.

Målbild

- Vid bedömningen av förutsättningarna för finansiering beaktas både den konstnärliga och den organisatoriska kvaliteten.
- Kvalitetsbedömningen görs utifrån branschernas egna utgångspunkter.
- Större uppmärksamhet än tidigare fästs vid kvaliteten på ledarskapet.

SE EXEMPLET:

DeVos Institute of Arts Management,
Arts council quality metrics

Hur viktigt är det att beakta kvaliteten på organisationens verksamhet när finansieringsprinciperna fastställs?

1. Bör inte beaktas	4
2. Bör beaktas litet	4
3. Bör beaktas i viss mån	20
4. Bör beaktas mycket	39
5. Bör vara en av de centrala finansieringsprinciperna	17

(Workshopen KulttuuriVOS i Helsingfors den 11 november 2016.)

Samarbete en förutsättning för den regionala tillgängligheten och livskraften

Nuläge och behov av förändring

Den finländska konst- och kulturpolitiken grundar sig på principen om regional åtkomlighet, dvs. man strävar efter att säkerställa tillgången på förstklassiga konst- och kulturtjänster i hela landet. Regionala konst- och museiaktörer ger medborgarna möjlighet att ta del i högklassig kultur. Dessutom upprätthåller de livskraften, intresset och samhörigheten i regionerna. De stöder också medborgarnas möjligheter till samhällelig delaktighet.

Konstinrättningar och museer som får statsandelnsfinansiering bildar ett starkt och regionalt heltäckande nätverk. Utanför statsandelssystemet finns det inom teater, dans, cirkus och musik även flera yrkesmässigt drivna organisationer av vilka en del får behovsprövat statsbidrag. Antalet aktörer på detta så kallade fria fältet håller på att öka.

Samarbetet och växelverkan mellan konst- och kulturaktörerna bör främjas. Dialogen kan ge nya verksamhetsmodeller och förfaringsätt som bidrar till bevarandet av den regionala tillgången på konst- och museitjänster och åtkomligheten bland olika befolkningsgrupper.

I och med urbaniseringen och demografiska förändringar, såsom att befolkningen blir äldre och invandringen ökar, blir det allt viktigare att fundera över hur principen om regional tillgång ska förverkligas på ett ändamålsenligt sätt i framtiden. Den pågående kommun- och landskapsreformen kan också påverka verksamhetsbetingelserna för konstaktörer och museer. I framtiden kan det hända att centrumstäderna i landskapen har en helt annan roll i förhållande till de regionala aktörerna än vad de har idag. Lokaler, såsom teaterbyggnader, bör kunna användas av så många kulturaktörer som möjligt.

"De befintliga strukturerna förnyas vid behov och verksamheten kompletteras av gästuppträdanden."

80 %

AV AKTÖRERNA INOM CIRKUS* SER BEHOVET AV FÖRÄNDRING SOM STORT

EXEMPEL:

Wales National Theatre, cirkus och residens

Målbild

- Högklassiga konst- och kulturtjänster produceras i hela Finland och utgör en resurs för varje region.
- De befintliga strukturerna förnyas vid behov och verksamheten kompletteras av samverkan och gästuppträdanden.
- Starka regionala organisationer skapar förutsättningar även för turnéer och gästuppträdanden.
- Landskapsmuseerna och de regionala konstmuseerna har i egenskap av regionalt ansvarsmuseum hand om de regionala uppgifterna.
- Lokaler som lämpar sig för konst- och kulturverksamhet används på ett ändamålsenligt sätt av så många aktörer som möjligt.

En annan viktig fråga är hur landskapsmuseerna och de regionala konstmuseerna tillsammans skulle kunna agera som ett museum med regionalt ansvar i framtidens Finland. Den förhöjda statsandelen för landskapsmuseer, regionala konstmuseer och riksomfattande specialmuseer bör ersättas med uppgiftsspecifik finansiering. De regionala uppgifterna bör också identifieras bättre och finansieringen stöda en jämlik tillgång på tjänster i hela landet.

Alla bär verkligen ansvaret för kulturarvet

Nuläge och behov av förändring

Enligt Finlands grundlag bär var och en ansvar för kulturarvet. I detta arbete är museerna en viktig partner. Museerna ser tillsammans med andra aktörer till att kulturarvet exponeras och bevaras. Kulturarvet är en oumbärlig faktor när det gäller att bygga upp framtidens samhälle och motarbeta segregation.

Enligt uppgifter från Museiverket finns det över 1 000 museer i Finland. Antalet museer som drivs professionellt och är öppna året runt uppgår till drygt 300. Enligt museilagen är "museiverksamhetens syfte att upprätthålla och stärka befolkningens förståelse av sin kultur, sin historia och sin miljö. Museerna skall främja tillgången till information om kultur- och naturarvet genom att ta till vara och bevara det materiella och visuella kulturarvet för kommande generationer, forska, undervisa och sprida information om det samt bedriva utställnings- och publikationsverksamhet."

I framtiden kommer museerna att forska i, bevara och förmedla kulturarvet vidare i samarbete med partner och sammanslutningar. Samlingarna står fortsättningsvis i fokus för museiverksamheten. Ett högklassigt arbete med museisamlingarna innebär samtidigt att man värnar om kulturmiljöerna, naturarvet och det immateriella kulturarvet. Med hjälp av nya tekniker och digitalt material får museerna nya möjligheter att idka publikarbete och öppna material för allmänheten. Materialet, kunskapen och kompetensen ger museerna möjlighet att skapa och utveckla olika sätt att nätverka och mötas. Framtidens museum stärker den kulturella hållbarheten och mångfalden i samhället. Publikarbete, kundorientering och specialisering är viktiga förutsättningar för en lyckad reform. I de finländska museerna är dessa redan principer som antagits och tagits i bruk. *

* Museitesen baserar sig också på det pågående arbetet med ett nytt museipolitiskt program.

"Materialet om kulturarvet är i stor utsträckning tillgängligt i digitalt format."

94 %

AV AKTÖRERNA INOM MUSEIFÄLTET* SER BEHOVET AV FÖRÄNDRING

Målbild

- Att bevara kulturarvet är en sak för var och en. Museerna kommer även i framtiden att vara en viktig expert på och förvaltare av kulturarvet.
- Förstklassiga samlingar utgör kärnan i museiarbetet även i fortsättningen. Riksomfattande samarbete kring dokumentation och förvaltning av samlingar främjar branschens mål.
- Kulturarvet är en resurs som tar sikte på framtiden och ett element som enar samhället.
- Materialet om kulturarvet är i stor utsträckning tillgängligt i digitalt format.
- Museerna är en mötesplats som stärker människornas rätt till sitt eget kulturarv.

EXEMPEL:

Bästa praxis i museibranschen

* Av de som svarade ansåg 51 procent att behovet av förändring är stort och 43 procent att behovet är måttligt

44 PRIN- CIPER

Under den första fasen bearbetade sakkunniggruppen principerna för finansieringen. Mer omfattande diskussioner om principerna ur olika synvinklar fördes under workshoparna i Helsingfors och i Uleåborg den 9 december. Principerna för finansieringen är utgångspunkter för uppbyggandet av en konkret finansieringsmodell.

I den andra fasen av arbetet görs ytterligare specifikationer av principerna. Specifikationen av kategorierna för olika typer av aktörer, kategoriernas antal och deras lämplighet testas i nästa fas bland annat med provberäkningar. Det finansieringssystem som beskrivs i principerna är en kombination av kalkylmässig finansiering med ett nytt slags behovsprövad finansiering. Elementen i det nya behovsprövade stödet och bättre möjligheter att identifiera aktörernas särdrag utreds och testas mer ingående under den andra fasen.

Principer för finansieringen

1.

Finansieringssystemet för scenkonst och museer beaktar de mångsidiga kulturella behoven i samhället.

- Finansieringssystemet bör lämpa sig för olika aktörers föränderliga behov.
- Scenkonst och museiverksamhet stöds både med långtids- och korttidsfinansiering.
- Parallellt med den kalkylmässiga finansieringen utvecklas nya former av behovsprövad finansiering.
- Finansieringssystemet främjar mångfalden inom scenkonsten.
- Syftet med de olika finansieringsformerna är att uppmuntra till utveckling av verksamheten och strukturerna. Det nya systemet skall också möjliggöra en omsättning inom scenkonsten.

2.

Den regionala tillgången på tjänster och utbudets mångfald säkerställs.

- Ett mål för finansieringssystemet är en förstklassig verksamhet som täcker hela landet.
- Finansieringen av permanent regional verksamhet kompletteras med nya finansieringselement som främjar samarbete genom att möjliggöra gästuppträdanden, turnéer och samproduktion.
- Finansieringen av museernas regionala och riksomfattande uppgifter säkerställs. Det förnyade statliga finansieringssystemet riktar finansieringen på basen av regionala och riksomfattande uppgifter.

3.

Reformen samlar den statliga finansieringen till en helhet som består av kategorier för olika typer av aktörer och uppgiftsbaserade element.

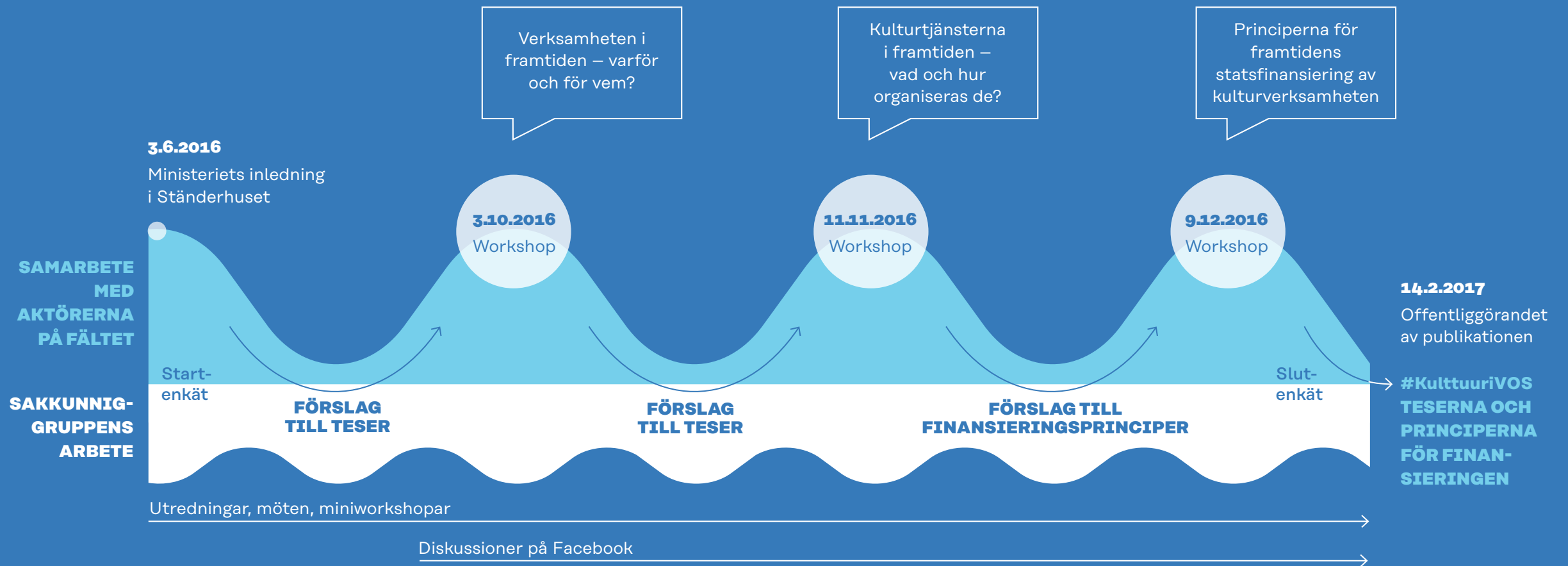
- Den nya finansieringshelheten ersätter de nuvarande statsandelarna, de bidrag som knyter an till statsandelarna samt behovsprövade verksamhetsbidrag.
- Egna kategorier fastställs för scenkonst respektive museiverksamhet.
- I helheten ingår både kalkylmässig och behovsprövad finansiering.
- Grunderna för den kalkylmässiga finansieringen är klara och transparenta.
- I de olika kategorierna kan kalkylmässig och behovsprövad finansiering kombineras och deras relativa andelar kan variera. Exempelvis vore finansieringen av organisationer inom scenkonsten i de flesta fall en kombination av kalkylmässiga och behovsprövade element.
- Systemet omfattar också riktad, uppgiftsbaserad finansiering av specialuppgifter.

4.

Resultatet av kriterierna granskas regelbundet i samtliga kategorier och intervallernas längd varierar. Detta ger möjlighet till såväl långsiktig verksamhet som omsättning inom scenkonsten.

- Planeringen av en långsiktig verksamhet främjas genom fleråriga finansieringsbeslut. Även de aktörer som omfattas av den kalkylmässiga finansieringen utvärderas regelbundet.
- Lämpligheten för en viss kategori och finansieringsbesluten grundar sig på tydliga och transparenta kriterier. Lämpligheten utvärderas regelbundet.
- Finansieringen uppmuntrar till utvärdering, profilering och utveckling av verksamheten.

ENGAGERANDE KULTURVOS

Hur processen fortskred från workshopar till principer

Att engagera intressentgrupper i denna skala inför en lagberedning är nytt i Finland och erfarenheterna är värdefulla även för andra aktiverande processer.

Undervisnings- och kulturministeriet gav Sitra i uppdrag att facilitera den interaktiva delen i första fasen av reformen. Engagemang var den ledande tanken: målet var att diskutera öppet om reformen och dess mål med olika aktörer på kulturfältet redan innan den egentliga lagberedningen inleds. Att engagera intressentgrupper i denna skala inför en lagberedning är nytt i Finland och erfarenheterna är värdefulla även för andra aktiverande processer.

Sitra, som hade erfarenhet av att facilitera liknande helheter, byggde för hösten 2016 upp en process där kärnan utgjordes av sakkunniggruppens arbete och av workshopar som var öppna för alla intressentgrupper på fältet. Alla workshopar drog mellan 150 och 200 deltagare från kulturfältet. Dessutom fördes diskussioner även på Facebook-sidan KulttuuriVOS, som vid årets slut följdes av över 1 000 personer.

Som underlag för arbetet gjorde Sitra våren 2016 ett antal bakgrundsintervjuer och beredde en enkät som riktade sig till olika aktörer på kulturfältet.

Undervisnings- och kulturministeriet inledde arbetet genom att anordna ett evenemang för aktörerna på fältet den 3 juni på Ständerhuset i Helsingfors. I augusti 2016 tillsatte ministeriet en sakkunniggrupp som samlades för första gången på Sitras workshop den 26. – 27 september för att bereda innehållet för intressentgruppsevenemanget i Lahtis den 3 oktober.

Under den första fasen arbetade sakkunniggruppen ungefär en och en halv dag per månad och hade till uppgift att bereda de omfattande workshoparna för intressentgrupperna på fältet: den 3 oktober i Lahtis, den 11 november i Helsingfors och den 9 december i både Helsingfors och Uleåborg. Det gick att följa evenemangen i realtid över webben. Inspelningarna kan alltså ses på kulttuurivos.fi. Med hjälp av ett webbverktyg kunde man också kommentera, ställa frågor och rösta.

På workshoparna gick man från startevenemangets globala megatrender mot konkreta principer för statsfinansieringen av kulturbranschen. Den inne-

hållsmässiga ryggraden i arbetsmetoden bestod av så kallade teser som i de första workshoparna bearbetades med hjälp av frågeställningar. Resultatet av workshoparna lades fram för diskussionsgruppen KulttuuriVOS på Facebook. För att få mer innehåll för teserna och bredare insikt i olika finansieringsprinciper gjorde sakkunniggruppen en exkursion till Stockholm, där man bekantade sig med styrkorna och svagheter i det svenska systemet samt förberedde workshopen som skulle hållas i november. De förslag till teser som bearbetades i workshoparna i oktober och november (15 st.) omformades till åtta teser. Dessa teser beskriver den framtida målbilden för konst och kulturaktiviteter.

Teserna presenteras på sidorna 10 - 27 i denna publikation.

Hur viktiga teserna är och vilka behov av ändring de medför kartlades med hjälp av en enkät som riktades till intressentgrupperna på fältet*. Resultaten från enkäten visar att aktörerna i hög utsträckning är av samma åsikt som sakkunniggruppen om teserna och deras betydelse. Svaren på några frågor som gällde behovet av förändring visade på en smärre spridning beroende på vilken bransch den som svarade företräder. Exempelvis ansåg de som företräder museibranschen att den digitala tillgången till material var viktigare än i svaren i genomsnitt, och de som företräder scenkonst på det så kallade fria fältet ansåg att utvecklingen av nya produktionsmönster är ett större behov än vad som ansågs i de svar som gavs av andra.

Den första fasen av sakkunniggruppens arbete, som hade faciliterats av Sitra, avslutades i slutet av januari 2017. Arbetet fortsätter under undervisnings- och kulturministeriets ledning och i samarbete med Sitra fram till oktober 2017. I den andra fasen kommer man att fortsätta tillämpa de delaktiggörande metoderna både i sakkunniggruppens arbete och på de workshopar som anordnas för aktörerna på fältet.

* Enkäten genomfördes i januari 2017 och besvarades av 280 kulturaktörer. Enkäten är ingen vetenskaplig undersökning.

Exempel från andra länder som belyser teserna

Tes 2: Konsten och kulturarvet riktar sig till alla

METROPOLITAN OPERA OCH DIGITALA TJÄNSTER

Metropolitan Opera i New York (Met) erbjuder den globala publiken digitala föreställningar på biografer eller som en on demand-tjänst. Föreställningarna är särskilt populära i Tyskland, Österrike, Frankrike, England och Skandinavien.

<http://www.metopera.org/Season/Radio/>

<http://www.metopera.org/Season/On-Demand/>

http://www.huffingtonpost.com/zealnyc/met-opera-general-manager_b_11392306.html

<http://www.kauppalehti.fi/uutiset/kaukainen-rakkaus-ihan-vieressa/LQAtShsd>

http://www.huffingtonpost.com/zealnyc/met-opera-general-manager_b_11392306.html

Tes 3: Kunniga aktörer åstadkommer konst- och kulturtjänster

TEATERALLIANSEN

Teateralliansen i Sverige erbjuder skådespelare en unik anställningsform. Alliansen ägs av de centrala arbetsmarknadsorganisationerna. Teateralliansen finansieras genom ett statligt bidrag; regeringen gör upp förslaget och parlamentet beslutar om finansieringen. Alliansen erbjuder frilansande skådespelare ett yrkesmässigt, ekonomisk och socialt skyddsnät mellan anställningar samt möjlighet till fortlöpande yrkesmässigt arbete. Förutom Teateralliansen har allianser för musik och dans grundats i Sverige.

<http://teateralliansen.se/>

<http://www.musikalliansen.org/>

<http://dansalliansen.se/>

KULTURPLATTFORMEN I MALMÖ

Malmö är en mycket mångkulturell och dynamisk stad där tänkesättet med en kulturplattform erbjuder möjligheter till nya slags möten. Invånarna i Malmö företräder nästan 200 olika nationaliteter. I Malmö delar man effektivt på byggnader och lokaler, till exempel nya Malmö Live eller gamla Malmöhus slott.

http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf
<http://design-chronicle.com/malmo-live-represents-a-new-cultural-city-in-the-city/>
<https://www.dexigner.com/news/29409>

Tes 6: Betydelsen av att utvärdera verksamhetens kvalitet framhävs

DEVOS INSTITUTE OF ARTS MANAGEMENT

DeVos Institute of Arts Management (University of Maryland) i Förenta staterna har specialiserat sig på forskning, utbildning och konsultering i ledarskap och administration (Arts Management) för konstaktörer på det globala planet. Institutets grundläggande tanke är att strategisk ledarskap och ledningskompetens är centrala framgångsfaktorer för konst- och kulturinrättningar och att det därför lönar det sig att satsa på kvaliteten hos dessa funktioner. Institutets internationella stipendieprogram riktar sig till chefer för konstinrättningar i hela världen.

<http://devosinstitute.umd.edu/What-We-Do/Services-For-Individuals/Fellowship1>

ARTS COUNCIL QUALITY METRICS

Arts Council England, som administrerar den offentliga finansieringen av konst och kultur i England, har startat projektet Quality Metrics för utvärdering av konst- och kulturkvalitet. I projektet tillämpas självutvärdering, inbördes utvärdering och publikutvärdering för att bestämma kvaliteten. Målet är att hjälpa organisationer att förstå sin egen verksamhet och sina utvecklingsmöjligheter samt jämföra verksamheterna med liknande organisationer (benchmarking). Kriterierna för kvaliteten omfattar koncept, framställning, grad av differentiering och utmaning, hur fängslande och inspirerande en verksamhet är, lokal verkningsfullhet, relevans och grundlighet. Vid självutvärdering och inbördes utvärdering bedöms även säregenheten, risktagningen och förträffligheten.

Arts Council England: Quality Metrics <http://www.artscouncil.org.uk/quality-metrics/quality-metrics>

Orwellian nightmare or fairer system for all? What Quality Metrics will mean for arts funding, The Guardian, Oct 2016 <https://www.theguardian.com/culture/2016/oct/04/quality-metrics-arts-council-england-funding>

Tes 7: Samarbete en förutsättning för den regionala tillgängligheten och livskraften

EXEMPEL: WALES NATIONAL THEATRE

Wales National Theatre i Storbritannien är ett nätverk av kulturaktörer som grundades år 2010. Organisationen har inga egna verksamhetslokaler. I egenskap av nationalteater i Wales är teatern den yngsta nationalteatern i Storbritannien. Eftersom organisationen inte har egna lokaler genomförs produktionen på olika håll i Wales: inomhus eller utomhus, såsom i skogar, parker eller på stränder. Samarbetet omfattar flera yrkesutövare inom kultur, finansierare och åskådare. Verksamhet drivs också digitalt och virtuellt.

<https://nationaltheatrewales.org/>

<http://www.arts.wales>

<http://community.nationaltheatrewales.org/>

CIRKUS OCH RESIDENS

Inom cirkusverksamheten har residens för föreställningar, arbete, undervisning och samarbete samt boende visat sig vara en fungerande form av offentligt stöd. Exempelvis i Frankrike kan företrädare för cirkuskonst och gatukonst vistas på residens där de enskilt och i grupp kan genomföra långsiktiga projekt och också samarbeta och driva verksamhet regionalt längre än bara under en turné. Även i Förenta staterna finns det motsvarande residens för cirkuskonstnärer.

<https://www.data.gouv.fr/fr/datasets/aide-a-la-residence-territoriale-pour-les-arts-de-la-rue-et-les-arts-du-cirque-2013-idf/>

http://www.circostrada.org/sites/default/files/ressources/files/lieux_residences_france.pdf

<https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/bitstream/handle/1794/20072/Josh%20Francis.pdf?sequence=1>

Tes 8: Alla bär de facto ansvar för kulturarvet

INTERNATIONELLA EXEMPEL I MUSEIBRANSCHEN

Bra exempel på nya verksamhetsformen inom museibranschen är JAMTLI, Louisiana och Ozeaneum samt Textielmuseum Tillburg, vilka alla har en stark relation till sin publik.

- **JAMTLI** är ett svenskt friluftsmuseum och park med levande historia som tema. Museet har rikligt med engagerande aktiviteter som aktiverar besökarna, bland annat rollspel och boendetjänster. JAMTLI drivs av en stiftelse. Barn och ungdomar samt flyktingar och kulturell mångfald ägnas särskild uppmärksamhet.
- **Louisiana** är ett danskt museum för modern konst – bildkonst, arkitektur och landskapsarkitektur. Museet är känt för sina internationellt betydande utställningar som visar nya infallsvinklar. Louisiana är privatägt. En fjärdedel av finansieringen härrör från offentliga källor.
- **Ozeaneum** är ett tyskt marinvetenskapligt museum där traditionell museiverksamhet kombineras med enorma akvarier. Museet presenterar Östersjön och de nordliga haven på ett sätt som intresserar besökare i alla åldrar. Museet samarbetar också med det omgivande Unesco-världsarvsobjektet.
- **Textielmuseum Tillburg** är inriktat på textilhistoria och -traditioner samt modern design. I anslutning till museet finns kunskapscentret TextielLab, och utbildning, levande verksamhet och kreativitet har en central roll i museets verksamhet.

<http://www.jamtli.com/>

<https://www.louisiana.dk/>

<http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002696556.html>

<https://www.ozeaneum.de/>

<http://www.textielmuseum.nl/en/>

De som möjliggjorde processen

Undervisnings- och kulturministeriets sakkunniga

Riitta Kaivosoja, överdirektör

Övriga sakkunniga:

Merja Leinonen

Tiina Eerikäinen

Päivi Salonen

Katri Santtila

Mervi Tiensuu-Nylund

Sitras sakkunniga

Helena Mustikainen, projektdirektör

Övriga medlemmar:

Antti Halonen

Rea Karvonen

Timo Matikainen

Marja Pirttivaara

Heidi Välimäki

Ditte Winqvist

Katja Lindroos (ej på bilden)

SITRA

**Jubileumsfonden för Finlands
självständighet Sitra**

Östersjögatan 11-13, PB 160
00180 Helsingfors

Telefon +358 294 618 991

Fint att ni möjliggjorde
en diskussion även
i Norra Finland!

Hoppeligen begriper
beslutsfattarna hur stor sak det är
frågan om och hur långtgående
konsekvenser det har.

Fantastiskt, att man trots
problem och utmaningar
genomför processen på
det här sättet!

Min förståelse för och ångest
över sakens vida omfattning och
många infallsvinklar ökade.

Bra att man bearbetar
sakerna flera gånger
från olika aspekter.

Snacket med kolleger var
givande också i den här
workshopen.

Tyvärr var tidtabellen i
workshoparna för snäv.

Att förnya kulturfinansieringen
med hjälp av en involverande
process är unikt i
internationellt perspektiv.

Det här kan lyckas.

SITRA